

<http://www.chebayadkard.com>

اسنادی در رابطه با اتهامات رزم آرا

مصاحبه مخبر نشریه هفتگی «اتحاد ملی» با فهیم الملک* درباره «شایعه کودتای رزم آرا»

نقشه کودتا چطور بهم خورد؟

درباره شایعات و مندرجات جراید در مورد نقشه کودتا توسط رزم آرا و انحلال مجلسین سؤال کردم، فهیم الملک خنده پرمعنائی کرد و گفت:

کودتای چی؟ کشک چی؟ اگر بچه های منزل من با منزل شما توانستند نقشه کودتا بکشند و اجرا کنند رزم آرا هم می توانست. چه شدند عوامل کودتا کننده که با متلاشی شدن مغز رزم آرا نقشه آنها نقش بر آب شد؟ کودتا بوسیله یک فرد محال است. عوامل داخلی و خارجی و قوای کافی و تدبیر لازم دارد، و رزم آرا با سه چهار نفر اطرافیان خویش که خود را رفیق شفیق او معرفی می کردند چطور می توانست کودتا

<http://www.chebayadkard.com>

* فهیم الملک (خلیل فهیمی) از چهره های مورد اعتماد و اطمینان محمدرضا پهلوی بود، و به توصیه او در کابینه رزم آراه پست «وزیر مشاور» را تصاحب نموده بود. فهیمی پس از قتل رزم آرا تا تشکیل کابینه حسین علاء، از سوی محمدرضا پهلوی عهده دار پست نخست وزیری گردید.
شدت مخالفت فهیمی با رزم آراه و همچنین سرور و خوشحالی او از حادثه ترور ۱۶ اسفند ۱۳۲۹ بخوبی و روشنی از خلال مطالب مصاحبه مذکور نمایان و هویداست.
در اینجا، بخش مربوط به «شایعه کودتای رزم آرا» را بنقل از مصاحبه مذکور که تحت عنوان «مصاحبه با نخست وزیر بی وزیر» در نشریه «اتحاد ملی» شماره مورخ اسفند ۱۳۲۹ منتشر شده است، درج می نمایم.

کند؟ بهر حال این صرفاً شایعه [ای] بیش نیست که بعد از بین رفتن رزم آرا انتشار یافت و حال که این بحث پیش آمد بد نیست گفته شود رزم آرا با انتخاب چند رفیق و رفیق بازی در کار مملکت وزن اجتماعی خودش را از دست داد، و مخصوصاً با آوردن نظامی ها در نخست وزیری و پرت و پلا کردن کارمندان مجرب و کارکنان، بی جهت مخالفین موثر و زیادی برای خودش ایجاد کرد، بدون اینکه موافقی جلب کرده باشد، ولی از موقعی که رزم آرا کشته شد، دیگر رفقای او کنار رفتند و به نخست وزیری نیامدند و بعقیده من یکی از اشتباهات رزم آرا همین رفیق بازی بی مورد او بود.»

<http://www.chebayadkard.com>

نامه صفا حایری (یکی از وکلای مدافع خلیل طهماسبی) به بازپرسی شعبه یک
دادسرای شهرستان تهران

صفا حایری

<http://www.chebayadkard.com>

وکیل پایه یک دادگستری

دفتر: تهران - چهارراه سرچشمه

بازپرسی محترم شعبه یک دادسرای شهرستان تهران

در تعقیب قرار مجدد صادره از شعبه یک دیوانعالی جتائی تهران راجع به تکمیل پرونده اتهامی آقای خلیل طهماسبیان (سیاسی) نسبت به موارد مورد تقاضای این جانب اینک مراتب زیر مورد استدعا است:

۱ - راجع به اسناد مربوط به فرار سران حزب منحلّه توده ممتنی است مقرر فرمائید رونوشت مصدق نامه‌های زیر از این ادارات خواسته شود.

۲ - از اداره سیاسی وزارت کشور - گزارش شماره ۵۲۴ - ۲۹/۷/۴ شهربانی به وزارت کشور حاکی بر اینکه کلیه زندانیان سیاسی اعزامی به کرمان و کاشان و یزد متدرجاً به تهران احضار و تحویل زندان قصر گردیده‌اند، نامه شماره ۱۶۹۹۴/۳۷۰۸ - ۴/۴۲ مورخ ۲۹/۷/۸ شهربانی به وزارت کشور در تعقیب نامه فوق‌الذکر.

۳ - از شهربانی کل کشور - گزارش شماره ۲۳۵۳۴ - ۲۹/۹/۲۶ اداره آگاهی داتر به جریان فرار سران حزب منحلّه توده از زندان نامه ۲۱۷۸ محرمانه.

۴ - از دفتر نخست‌وزیری - نامه ۲۹۰۰۴ - ۲۹/۶/۱۶ شهربانی کل کشور به نخست‌وزیری که طبق دستور شفاهی مقرر است زندانیان سیاسی اعزامی به نقاط

مختلف به تهران اعاده شوند - نامه های محرمانه ۵۰۹ - ۲۹/۷/۲ و ۵۱۰ - ۲۹/۷/۲
شهربانی به نخست وزیری دایر به آوردن زندانیان سیاسی به تهران.

۵ - راجع به قیام حیات داویدها در قارس - از اداره انتظامات وزارت کشور،
- نامه شماره ۳۴۷ ج/۱ - ۶۴۷۳ مورخ ۲۵/۲/۸ ژانداومری بوزارت کشور - نامه ۴۰۱۳
- ۵۷۸۴/ن وزارت کشور به وزارت جنگ - نامه ۵۵۳۸/۱۵۲۱۵ مورخ ۲۵/۳/۱۱
وزارت جنگ به وزارت کشور - رونوشت نامه نمره ۱۸۹۵۱/۵۸۸۰ وزارت کشور به
وزارت جنگ - نامه نمره ۵۵۳۸/۱۵۲۱۵ مورخ ۲۵/۳/۱۱ وزارت جنگ به وزارت
کشور - رونوشت نامه نمره ۱۸۹۵۱/۵۸۸۰ - ۲۵/۳/۱۹ وزارت جنگ متضمن نامه
۱۳۱۸ - ۲۵/۳/۱۲ وزارت خارجه که این نامه ها در پرونده ۳۴/۳ - ۲۶ اداره
انتظامات وزارت کشور بایگانی است.

۶ - از وزارت دادگستری عین یا عکس رونوشت مصدق متن نطق رزم آراء در
مجلس شورای ملی که بوسیله مأمورین انگلیسی تهیه شده و طبق گزارش آقای ناصر
وشوقی باز پرس که رونوشت آن گزارش در پرونده موجود است.

از جناب عالی خواهشمند است اقدام عاجل و فوری در خواستن نامه های فوق الذکر
معمول فرمائید، مزید تشکر است. با تقدیم احترامات:

امضاء: صفا حائری

<http://www.chebayadkard.com>

گزارش آقای ناصر وثوقی به ریاست دادرسی شهرستان تهران وزارت دادگستری

رونوشت گزارش آقای ناصر وثوقی دادیار دادرسی تهران مورخه ۱۳۳۰/۴/۱۲
ریاست دادرسی شهرستان تهران - تعقیب مأموریت محوله در مورد تفتیش و بررسی
اداره منحلّه اطلاعات شرکت سابق نفت جریان اقدامات انجام شده را تا این تاریخ
شرح زیر بعرض می‌رساند:
<http://www.chebayadkard.com>

در تاریخ‌های پنجم و ششم و هشتم و نهم تیرماه ۱۳۳۰ بموجب صورت
مجلس‌های موجود اینجانب باتفاق آقای امیرحسین پاکروان نماینده تیمسار زاهدی وزیر
کشور و آقای سرهنگ ابراهیم عاصمی نماینده شهربانی کل و سرهنگ غلامحسین
دادخواه رئیس کلانتری ۳ در اداره منحلّه اطلاعات شرکت سابق نفت حضور یافتیم، و
شروع به بررسی و مطالعه اوراق و اسناد گردیدیم. قبل از مراجعه این هیئت اداره مذکور
از طرف مأمورین انتظامی مهر و موم شده بود، و از تاریخ مراجعه تا حال نیز اداره مذکور
لاک و مهر شده در تحت حفاظت و نگهداری مأمورین انتظامی می‌باشد. از تعداد زیادی
اسناد و اوراق مربوطه به این اداره عکس برداری شد، اسناد انگلیسی به فارسی ترجمه
گردید، و از کلیشه آنها رونوشت تهیه شد. بموجب این اسناد اداره منحلّه اطلاعات
شرکت سابق نفت در پاره‌ای امور سیاسی داخلی ایران بمنظورهای خاصی مدابخله

می‌نموده است. عده زیادی از روزنامه‌ها مقالات خود را از این اداره می‌گرفته‌اند، آگهی‌ها و اخبار مربوطه به نفت که در عین حال برای رسیدن به هدف‌های معینی تهیه می‌شده از طرف این اداره بوسیله آقای ابوالقاسم حداد که رابط مطبوعاتی اداره بوده است بین روزنامه‌ها قسمت می‌شده و مقالات توهین‌آمیز و تحریک‌کننده بمنظور تحقیر رجال و سیاست‌مداران میهن‌پرست ایرانی و انعطاف افکار عمومی از مسئله نفت بدست بعضی نویسندگان و از جمله آقای علی جواهرکلام تهیه و پس از صوابدید اداره مذکور برای درج به روزنامه‌ها داده می‌شده است.

اسناد دیگری مبنی بر رابطه بعضی رجال و سناتورها با آقای فیلیپ استاکیل رئیس اداره مذکور نیز در دست است، و در عین حال بعضی اقدامات سیاسی و مطبوعاتی عده‌ای از رجال از این اداره سرچشمه و الهام می‌گرفته است. مثلاً بموجب سندی که در دست است آقای شاهرخ اساساً مأموریت‌هایی از طرف این اداره داشته است.

عکسها [ی] ترجمه‌ها، و رونوشت‌های ترجمه شده در اختیار وزارت کشور قرار گرفت، و عین آنها در اداره مذکور لاک و مهر شده موجود است.

در تاریخ ۳۰/۴/۸ بنابر مذاکره تلفنی و ارجاع آن جناب و رؤیت امریه جناب آقای نخست‌وزیر معلوم شد که پس از انحلال اداره اطلاعات، بعضی کارمندان این اداره منزل آقای سدان را تبدیل به یک اداره مخفی نموده، و در آنجا بکار خود ادامه می‌دهند. محتمل است یک دستگاه فرستنده در آنجا مشغول بکار باشد، و علی‌ایحال مقرر است اداره مذکور نیز تفتیش شود.

در روزهای ۸ و ۱۰ و ۱۱ تیرماه جاری بموجب صورت‌مجلس‌های موجود اینجانب باتفاق نمایندگان وزارت کشور و شهربانی کل و کلانتری ۳ به خانه مذکور وارد و بشرح زیر بررسی‌هایی معمول گردید، حین ورود به خانه نامبرده آقای حداد رابط به اصطلاح مطبوعاتی اداره اطلاعات و آقای فیلیپ استاکیل رئیس اداره مذکور در حالی که هریک دسته‌ای اوراق و مطبوعات زیر بغل داشتند در حال خروج مشاهده شدند، و اوراق و اسناد مذکور بررسی شد، خانه آقای سدان که دارای اطاق‌های متعدد است کلاً تبدیل به یک اداره یا شعبه‌ای از اداره اطلاعات متحله شده بود، و وسائل کار

از قبیل تلفن، ماشین تحریر، دستگاه دیکتافون و غیره بطور کامل در کلیه اطاقها ملاحظه گردید، و حتی یک اطاق نیز برای استفاده و سکونت شخصی در این ساختمان دیده نشد.

از بررسی اوراق و اسناد این اداره مداخلات دامنه دار شرکت سابق در امور داخلی و سیاسی ایران و اقداماتی که بهیچوجه با امر استخراج و تصفیه نفت ارتباط ندارد مشهود و مکشوف گردید. اسناد ارتباط روزنامه نویها، و نویسندگان و بعضی از رجال در این اداره ملاحظه میشود، پیشنهادهای که از خریداران نفت جهان بعنوان شرکت ملی نفت با پست ایران فرستاده شده بود در آرشیوهای این اداره بایگانی شده است. نطق تیمسار رزم آراء نصحت وزیر اسبق در جواب نمایندگان جبهه ملی که از طرف شرکت تهیه شده بود بدست آمد، و بالاخره یک سند کتبی به خط آقای استاکیل حاکی است که مقداری از اوراق و اسناد مهم نابود گردیده است که بلافاصله اقدام مقتضی معمول گردید.

نماینده وزارت کشور از این اسناد نیز عکسها و رونوشتها و ترجمه هائی تهیه کرده، و سپس عین اسناد ضبط گردید. قسمتی در بانک ملی و بقیه در خود محل لاک و مهر شد و تحت حفاظت مأمورین انتظامی قرار گرفت. تطبیق عملیات انجام شد، و اسناد موجود با قوانین اجرائی ایران و بررسی دقیق نوشتجات به فرصتهای بعدی موکول می گردد، و اینک ضمن ارسال ۱۲ برگ رونوشت صورت مجلس های تنظیم شده مراتب را جهت اطلاع آن جناب اعلام می دارد. جریان تحقیقات ادامه خواهد داشت.

دادیار داسرای تهران. ناصر وثوقی. امضاء ناصر وثوقی ۳۰/۴/۱۲

رونوشت برابر اصل

<http://www.chebayadkard.com>

نامه وکلای مدافع خلیل طهماسبی به شعبه دادسرا*

شیر و خورشید
وزارت دادگتری

صفحه ۳۳

اظهار آقایان وکلا مدافع منعم به از پرونده ای که دفتر فهرست اسناد شماره ۵۶ نمره گذاری شده اسناد ذیل را ملاحظه می فرمائید که استخراج از این پرونده و رونوشت های آن که بزبان انگلیسی است یا ترجمه آقای اکرمی بدرخواست ماها تقدیم این پرونده می شود، فعلاً مورد استشهادات که ذیلاً اسناد مزبور توضیح داده می شود.

۱ - تلگراف مورخ ۵ مارس ۱۹۵۱ وزارت امور خارجه دولت انگلیس به سفیرکبیر خود در تهران راجع به تصمیم کمیسیونی که روز جمعه دویم مارس در وزارت خارجه انگلیس مرکب از نمایندگان وزارت امور خارجه - وزارت سوخت و نیروی برق - نماینده خزانه داری - نماینده بانک انگلیس بوده و تلگراف مزبور به سفیر انگلیس در تهران مخابره شده است.

۲ - خلاصه وقایع از ۵۰/۹/۲۷ تا ۵۰/۱۰/۲ بصورت گزارش از شرکت سابق نفت به لندن راجع به اینکه رزم آرا درصدد گرفتن فرمان انحلال مجلس از شاه بوده است.

<http://www.chebayadkard.com>

۵ صفحه ۱۳۷۷ پرونده.

۳ - گزارش محرمانه مورخه ۵۱/۳/۱۴ شرکت سابق نفت دائر بطرز نزدیک شدن به افکار عمومی در ایران.

۴ - خلاصه سئوالات و دستور تحصیل جوابی که سفیر کبیر انگلیس به نخست‌وزیر توصیه کرده است که پاسخ آن سئوالات را از وزارت‌خانه‌های مربوطه بخواهد.

بطوری که ملاحظه می‌نمائید تمام اوراق و پرونده‌هایی که از شرکت نفت سابق بدست آمده اجمالاً و تلویحاً مثبت دخالت کامله و تبعیت مخصوص نخست‌وزیر (رزم‌آراء) از شرکت نفت می‌باشد. ولی چون اوراق مفصل و برای استفاده ماها... ، و اینکه متهم در زندان بلا تکلیف معطل است، با پیوست نمودن مدارک نامبرده بالا اکتفا می‌نمائیم، و اگر تا اختتام دستور دادگاه به آقای باز پرس موفق بدست آوردن اوراق دیگری شدیم، نیز به این پرونده خواهیم داد.

[اعضاء ها:]

صفا حائری	مهدی کاشانی	ابوالفضل لسانی	اکرمی
عاملی	دکتر عیسی سپهبدی	ناصر وثوقی	یک امضاء ناخوانا

<http://www.chabayadkard.com>

تلگراف وزیر خارجه انگلیس به سفیر آن کشور در ایران*

شیر و خورشید

وزارت دادگستری

مستخرجه تلگرافی که از طرف وزارت خارجه انگلیس به سفیر کبیر انگلیس در ایران مخابره و در پرونده شرکت سابق نفت بایگانی است بتاريخ پنجم مارس ۱۹۵۱. پیرو جلسه که در وزارت امور خارجه و وزارت سوخت و نیروی برق و خزانه داری و بانک نمایندگان وزارت امور خارجه و وزارت سوخت و نیروی برق و خزانه داری و بانک انگلیس در آن حضور داشتند، تلگرافی به مضمون زیر خطاب به سفیر کبیر انگلیس در تهران مخابره گردید.

۱ - اینجانب پیشنهاد شما را که متذکر شده اید شخصاً با رزم آرا برای حل قضیه نفت مساعدت نمایند تقدیر می نمایم. ولی هرگونه تصمیمی که اتخاذ و مربوط به قانونی نبودن ملی کردن صنعت نفت نباشد از طرف دولت اعلیحضرت پادشاه انگلستان پذیرفته نخواهد شد. از جریان امر معلوم است که شما در موضوع شرایط حقیقی تصمیمی که ممکن است اتخاذ شود، رزم آرا را تحت تأثیر خود قرار داده اید.

هیچگونه امتیازی بین صلاحیت شخصی و رسمی شما گذارده نخواهد شد، و

<http://www.chebayadkard.com>

۵ صفحه ۱۳۹ پرونده.

حتی باید فرض شود که تصمیمی که اتخاذ می شود مورد پشتیبانی دولت اعلیحضرت پادشاه انگلستان قرار خواهد گرفت.

۲ - بنابراین هرگاه هر نوع تصمیمی را به رزم آرا توصیه می نمائید اینجانب ترجیح می دهم که براساس مفاد تلگراف اینجانب باشد (باتوجه به قسمت اخیر تلگراف مزبور نوشته شده است پیشنهاد باید براساس نصف و نصف باشد).

۳ - در هر حال شما نباید شاه و رزم آرا را راجع به احساسات دولت اعلیحضرت پادشاه انگلستان بی خبر بگذارید، و مخصوصاً باید غیرقانونی بودن صنعت نفت را تصریح نموده، و بار دیگر تأکید نمائید که توضیح شرکت و مساعدت اخیر هنوز معلوم نشده است. شما باید جداً تأکید نمائید که امیدوارید رزم آرا در موقع مذاکره با کمیسیون نفت قول را که داده و گزارش آن را داده اید عملی نموده و ترتیباتی بدهد که اظهارات او در جراید و رادیو کاملاً منعکس گردد.

ترجمه مطابق است. اعضاء: اکرمی

۳۱/۲/۹

تائید صحت امضای اکرمی مترجم رسمی زبان انگلیسی دادگستری توسط اداره دفتر کل وزارت دادگستری.

مهر اداره مذکور

<http://www.chebayadkard.com>

گزارش خلاصه وقایع شرکت سابق نفت راجع به ...

شیر و خوشید
وزارت دادگستری

مستخرجه از ثبت وقایع ایام که از روی پرونده شرکت نفت راجع به ملاقاتها و مذاکرات استخراج شده.

یادداشت های مربوط به ۵۰/۹/۲۷ تا ۵۰/۱۰/۲

راجع به ملاقاتهای رزم آراء با اعلیحضرت برای گرفتن قول جهت انحلال مجلس، پایمان* به ما اطلاع می دهد که نخست وزیر از فشار آوردن به اعلیحضرت برای دادن قول در این زمینه که بتواند آن را بعنوان تهدید در مقابل وکلاء بکار برد هنوز ناامید نشده است.

امضاء: اکرمی

ترجمه مطابق است

۳۱/۲/۷

<http://www.chebayadkard.com>

۳۱/۲/۳۰ — ۸۳۰۳۳۲

صحت امضای آقای اکرمی مترجم رسمی زبان انگلیسی وزارت دادگستری

گواهی می شود...

اداره دفتر کل وزارتی

امضاء

مهر دبیرخانه اداره دفتر کل وزارت دادگستری

دبیرخانه

* مستشار نظامی سفارت کبرای انگلیس.

جزوه دان پرونده صفحه

دانشگاه مورخه ماه ۱۲

گفته شد که این کتاب که در دسترس است از کتابخانه وزارت آموزش عالی است.
این کتاب در تاریخ ۱۳۸۵/۰۵/۰۵ در دسترس است.

(تذکره: این کتاب در دسترس است)

با توجه به اینکه این کتاب در دسترس است و در کتابخانه وزارت آموزش عالی است.
در صورت نیاز به این کتاب، می‌توانید به کتابخانه وزارت آموزش عالی مراجعه کنید.

توجه: این کتاب در دسترس است.

۱۳۸۵/۰۵/۰۵
مستند به پرونده شماره ۱۳۸۵/۰۵/۰۵
تاریخ: ۱۳۸۵/۰۵/۰۵

گزارش محرمانه شرکت سابق نفت

شیر و خورشید

وزارت دادگستری

مستخرجه از گزارش عملیات شرکت نفت انگلستان که به مرکز شرکت در لندن ارسال شده است.

بتاریخ ۵۱/۳/۱۴ — محرمانه —

وضعیت ایران از لحاظ امتیاز — طرز نزدیک شدن به افکار عمومی در ایران

۱ — تماس اشخاص

<http://www.chebayadkard.com>

الف — با ادارات.

از لحاظ سیاست امور نماینده کل شرکت تماس خود را با اعضاء دولت به حد اکثر نزدیکتر ساخته است. علاوه بر ملاقاتهای اتفاقی با اعلیحضرت ماسعی نماینده کل از این حیث موجب گردید که در مدت نخست وزیری رزم آراء مرتباً نخست وزیر و وزیر دارائی را هر هفته جداگانه ملاقات نموده و با هر یک بحث مفصلی راجع به جریان اوضاع بنماید.

مثلاً دفاعی که گروه در تاریخ ۲۶ دسامبر از قرارداد الحاقی نمود نتیجه مستقیم چنین ملاقاتهایی بود. نخست سرپرستی نماینده کل، کارمندان وابسته به او تماس خود را با مأمورین دولت افزوده اند. ضمناً نماینده کل بر یک عدد اعضاء اداری که برای این منظور انتخاب شده اند اجازه داده است برای آشنا ساختن مأمورین مذکور با حقایق اوضاع از هر فرصتی استفاده نمایند. بالتیجه اطلاعات زیادی مبنی بر حقایق امور که در

دفتر نماینده کل تهیه شده برحسب تقاضا با ادارات دولتی ایران داده شده یا آنکه برای آنها فرستاده شده است و آنها هم این اطلاعات را در اسناد دولتی گنجانیده‌اند.
بدیهی است این ترتیب عقیده مقامات مسئول را تحت تأثیر قرار داده است.
جوابهای فروهر به مصدق در دسامبر ۱۹۵۰ و جوابهای رزم‌آرا به مصدق در فوریه ۱۹۵۱ و بسیاری از نظریات «متخصصین» که رزم‌آرا در تاریخ سوم مارس برای کمیسیون نفت قرائت نمود نمونه‌هایی از این اطلاعات بوده است.

ترجمه مطابق است. امضاء اکرمی

۳۱/۲/۳

۳۱/۲/۳۰ — ۸۳۰۳۲

صحت امضای آقای اکرمی مترجم رسمی زبان انگلیسی وزارت دادگستری گواهی می‌شود.

اداره دفتر کل وزارتی

امضاء

مهر دبیرخانه اداره دفتر کل وزارت دادگستری

<http://www.chebayadkard.com>

موضوع: ...

موضوع: ...

موضوع: ...

سؤالات ارائه شده به رزم آرا توسط شرکت سابق نفت*

شیر و خورشید

وزارت دادگستری

مستخرجه از پرونده شماره ۵۶ شرکت سابق نفت راجع به سئوالاتی که سفیر انگلیس به رزم آرا داده است که از وزارت خانه ها خواسته شود.

سئوالاتی که نخست وزیر راجع به ملی کردن صنعت نفت به وزارت خانه های ایران فرستاده است. سئوالات اضافی که به او توصیه شده است.

از لحاظ فنی:

۱- آیا مهندسین معدن شناس ایرانی بقدر کفایت هستند که بتوانند موقعیت و محل چاههای نفت را ترسیم و نقشه برداری نمایند؟

۲- در اثر ملی کردن صنعت نفت قیمت تولید و حجم بازار آن چه خواهد شد؟

۳- چقدر متخصصین ایرانی و خارجی از طرف شرکت نفت ایران و انگلیس استخدام شده اند، و این نسبت را چگونه می توان با شرکت نفت ایران مقایسه نمود؟

از لحاظ سیاسی:

۱- آیا سیاست پسندیده [ای] است که از الغاء یک جانبه قرارداد دفاع نمود؟

۲- آیا سیاست پسندیده [ای] است که روابط بین ایران و انگلیس را تضعیف

یا قطع نمود؟

<http://www.chebayadkard.com>

- ۱ - چند عاقله مستقیماً یا من غیر مستقیم از صنعت نفت اعاشه می نمایند؟
- ۲ - چه تعداد درآمد می بایستی در سالهای ۱۹۴۹ و ۱۹۵۰ از قرارداد الحاقی عاید ایران گردد؟
- ۳ - در صورت ملی کردن صنعت نفت با چه مبلغی می توان خسارات شرکت نفت را جبران نمود؟
- ۴ - آیا دولت ایران موفق به گرفتن قرضه شده، و ربح آن از چه طریق تضمین می شود؟
- ۵ - سرمایه که باید صنعت نفت را بکار اندازند از چه منبعی بدست خواهد آمد؟

ترجمه مطابق است. امضاء: اکرمی

۳۱/۲/۷

تائید امضاء مترجم توسط اداره دفتر کل وزارتت مهر اداره مذکور.

حضور چند تن از وکلای مرحوم خلیل طهماسبی در شعبه ۱ دادسرا *

در تاریخ ۳۰/۸/۲ آقای ابوالفضل لسانی وکیل مدافع خلیل طهماسبی، و آقای مهدی کاشانی وکیل دیگر که در شعبه حاضرند و بشرح ذیل اقدام می‌شود:

ب - با استحضار از دادگاه عالی جنائی مقتضی است محل و مشخصات مورد استناد خودتان را تعیین فرمائید که خواسته و ضمیمه شود.

ج - آقای لسانی - در آتیه در لایحه تقدیمی به دیوان جنائی برای اثبات سیاسی بودن اتهام موکل بعرض رسیده بردو قسمت است:

۱ - اقدامات و عملیاتی که مرحوم رزم‌آرا چه در موقع تصدی ریاست ستاد ارتش و چه در موقع تصدی مقام نخست‌وزیری برای ایجاد یک حکومت دیکتاتوری و قلدری نموده که بعد از فوت ایشان این مراتب در دواشر مختلفه پرونده تنظیم شده و موجود است.

۲ - عملیات نارواشی که آن مرحوم نسبت به موضوع حیاتی نفت جنوب نموده است.

<http://www.chebayadkard.com>

اولاً نسبت به ایجاد حکومت دیکتاتوری پرونده‌هایی در وزارت کشور (اداره سیاسی)، شهرباتی (کارآگاهی)، ژاندارمری کل کشور (اداره رمز و محرمانه)، ستاد ارتش (رکن ۲) موجود می‌باشد که در تمام این پرونده‌ها مراتب معروض منعکس است، و اخیراً هم آقایان سرتیپ سرتیپ‌زاده کارگشا و سرهنگ مهندی به اتهام معاونت رزم‌آرا تحت تعقیب قرار گرفته، و در دیوان دادرسی ارتش پرونده اتهامی آنان تحت رسیدگی است، و در پرونده اتهامی آقایان مزبور ورقه‌ای بخط خود رزم‌آرا موجود است که مثبت مراتب معروضه در ایجاد حکومت قلدری و دیکتاتوری می‌باشد.

برای جمع‌آوری این قسمت از دلائل تا قبل از تشکیل پرونده در دادرسی ارتش شاید لازم بود به تمام دوائر معروضه در بالا نامه نوشته شود، ولی فعلاً قریب به یقین است که تمام این پرونده‌ها در دادرسی ارتش جمع‌آوری شده است.

بنابراین تمنی می‌شود بوسیله وزارت جنگ به دادرسی ارتش نوشته شود که یا پرونده اتهامی آقایان سرتیپ سرتیپ‌زاده کارگشا و سرهنگ مهندی را که مشتمل بر مراتب معروضه است به این بازپرسی ارسال دارند، و یا اینکه مواردی که مربوط به عملیات شخص رزم‌آرا است آنچه که خطوط و دستورات شخص خود رزم‌آرا است عکس‌برداری نموده و عکس‌ها را برای دائره بازپرسی بفرستند، و آنچه که مربوط به خود او نیست و مرتبط بموضوع است رونوشت گواهی شده ارسال دارند و چنانچه در جریان امر اطلاع حاصل شد که وزارت کشور و سایر وزارت‌خانه‌های ذکر شده پرونده‌های خود را به دادرسی ارتش ارسال نداشته‌اند مشخصات آن پرونده‌ها کتباً عرض خواهد شد تا از وزارت‌خانه‌ها خواسته شود، و این نکته نیز اضافه می‌شود که چنانچه دادرسی ارتش برای عکس‌برداری هزینه [ای] لازم داشت اینجانبان تأدیه خواهیم کرد.

اما نسبت به عملیات ناروایی آن مرحوم در موضوع نفت:

روزنامه اطلاعات شماره ۷۶۳۷ مورخه ۲۹ مهرماه ۱۳۳۰ مشتمل بر نطق مورینس وزیر خارجه انگلستان راجع به سازش انگلستان با مرحوم رزم‌آرا و حل قضیه نفت و قتل ناگهانی او و اینکه این حادثه منجر به عقیم شدن نقشه‌های کابینه انگلستان گردید، برای ضبط در پرونده تقدیم می‌شود. و روزنامه کیهان شماره ۲۵۴۸ مورخه ۳۰/۸/۱ تقدیم می‌گردد که در سرمقاله آن که قسمتی در ستون ۳ صفحه ۷ نوشته شده، نویسنده مقاله به استاد کشف شده از شرکت نفت استاد می‌کند که آن اسناد حاکی از آن است

که کلیه اقدامات آقای مرحوم رزم‌آرا یعنی دولت ایران می نمود بدستور سفارت انگلیس بوده است.

کفیه این اسناد تحت نظر جناب آقای حاجری شاه‌باغ دادستان کل، و با مباشرت آقای ناصر وثوقی دادیار دادرسی شهرستان تهران بررسی و کلاسه شده، و پرونده خاصی بنام رزم‌آرا تنظیم گردیده. و در اواخر این هفته کلیه اسناد بدست آمده از شرکت نفت بااستثنای پاره‌ای از آنها را که جناب آقای دکتر مصدق همراه خود به شورای امنیت برده‌اند به وزارت دادگستری به مباشرت جناب آقای حسن شیرازی مستشار دیوان کشور به وزارت دادگستری آورده شده است.

تمنا دارم بوسیله وزارت دادگستری از دیوان کشور پرونده وصف شده در بالا تا میزانی که در ایران موجود است به این دایره محترم بفرستند، و البته پس از مراجعت جناب آقای نخست‌وزیر، و رسیدن آن اسناد که قطعاً به وزارت دادگستری فرستاده خواهد شد آن اسناد نیز خواسته شود.

بالتبیحه تقاضا نیست که چون بر فرض توجه اتهام به خلیل ظهاسبی، عمل مشارالیه یک اقدام سیاسی بوده و دلائل اشعاری این مراتب را ثابت می‌کند، و تأثیر کامل و بسزانی در سرنوشت متهم و حتی در نحوه تشکیل دادگاه خواهد داشت، عدالت و حق‌گذاری ایجاب می‌کند که این دلائل جمع‌آوری شود و چنانچه بهمین مناسبت هم دیوان جنائی دستور جمع‌آوری این دلائل را داده است، و تقاضائی که در لایحه شده و مورد موافقت دادگاه جنائی قرار گرفته تجدید و تکرار می‌شود.

امضاء (باز پرس شعبه ۱) امضاء (ابوالفضل لسانی)

امضاء (مهدی کاشانی)

<http://www.chebayadkard.com>

آقای مهدی کاشانی اظهار داشتند موارد استناد اینجانب نسبت به عملیات و اقدامات مرحوم رزم‌آرا و توضیحات مربوطه به آن موارد استناد همان است که همکار محترم آقای لسانی هم اکنون بعرض رسانیدند، و تقاضای ایشان را اینجانب نیز عیناً تکرار و تجدید می‌نمایم، امضاء.

بلافاصله آقای صفا حائری وکیل دیگر متهم حاضر و بشرح زیر تحقیق شد.

ج - پرونده‌هایی که مورد استناد اینجانب برای دفاع از موکل مورد ضرورت

است علاوه بر آنچه را که همکار محترم آقای لسانی تقاضا فرموده‌اند که تمامی آنها نیز مورد نظر و تقاضای این‌جانب خواهد بود، عبارت است از اصل یا عکس یادداشت تهیه شده در سفارت انگلیس که موضوع نطق و بیان مرحوم رزم‌آرا در ایام نخست‌وزیری راجع به نفت، و دفاع از قرارداد تنظیمی بین گس و گلشائیان بوده، و آقای ناصر وثوقی دادیار دادمسرای تهران در تاریخ ۱۲ تیرماه ۱۳۳۰ گزارشی به ریاست داسرا داده و در ضمن آن اشعار داشته‌اند [نطق تیمار رزم‌آرا نخست‌وزیر اسبق در جواب نمایندگان جبهه ملی که از طرف شرکت تهیه شده بود بدست آمده، و بالاخره یک سند کتبی بخط آقای استاکیل حاکی است الی آخر].

دوم، تمام پرونده‌های مربوط به قیام حیات داوودیها در فارس موجود در دفتر نخست‌وزیری و وزارت کشور و وزارت جنگ و ستاد ارتش - از کلیه نامه‌ها و گزارشهای علنی و محرمانه و رمز - پرونده‌های مزبور تماماً حاکی است که تحریکات رزم‌آرا و کمک‌هائی که نامبرده با دادن اسلحه و پول و غیره به آنها نموده، می‌باشد.

سوم، پرونده فرار بارزانیهای محصور شده در غرب آذربایجان (سال ۱۳۲۶) به این توضیح بارزانیها که بر علیه دولت قیام مسلحانه نموده پس از زد و خوردهای متعدد با ارتش بالاخره محصور شده و روز بروز وضعیت آنها بدتر می‌شد، و تسلیم آنها به ارتش قریب‌الوقوع شده بود که دفعتاً اطلاع دادند آنها از محاصره خارج و به خاک شوروی رفتند - یعنی رفع محاصره و فرار دادن آنها به دستور رزم‌آرا و اقدامات محرمانه او بوده که یک خیانت مسلم به ارتش و کشور می‌باشد.

چهارم، پرونده موضوع فرار نمودن سران حزب توده از زندان شهربانی (قصر) که حاکی از یادداشت شخص مرحوم نخست‌وزیر رزم‌آرا است که در آن موقع گفته بودند [امضاء جعلی است]، و حال آنکه حقیقت داشته، اصل آن یادداشت و همچنین یادداشتها و دستورهائی مربوطه مورد تقاضا است.

امضاء (صفا حائری) ۳۰/۸/۲

ذیل برگ: امضاء باز پرس شعبه ۱.

مکاتباتی در رابطه با اتهامات رزم آرا*

شیر و خورشید

وزارت دادگستری

شماره عمومی ۱۸۱۴

<http://www.chebayadkard.com>

تاریخ ۳۰/۸/۶

ریاست دادرسی ارتش

چون پرونده اتهامی خلیل طهماسبی بمنظور رفع نقیصه هائی که در قرار صادره از دادگاه عالی جنائی یدان اشاره شده است به این شعبه ارجاع و یکی از نقائص جمع آوری دلائلی است که مورد استناد آقایان وکلاء مدافع متهم واقع و بطوری که از طرف آقایان لسانی - و مهدی کاشانی، و صفا حائری (سه نفر از وکلاء مدافع) اظهار گردیده دلائل مورد استناد عبارت است از:

۱ - عطیات مرحوم رزم آرا در مورد نفت جنوب.

۲ - اقدامات ایجاد حکومت دیکتاتوری و پروژه هائی در اداره سیاسی وزارت کشور که اخیراً بر اثر اتهام آقایان مرتیب مرتیب زاده کارگشا و سرهنگ مهندی بانهام معاونت مرحوم رزم آرا کلیه سوابق موجوده از طرف وزارت کشور و سایر مقامات به دادرسی ارتش فرستاده شده است، و نیز ورقه ای منتسب بخط خود آن مرحوم در پرونده

۵ صفحه ۱۲۳۱ یا ۱۲۳۳ پرونده.